

สรุปลักษณะสำคัญ

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกรกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๐

เหตุผลของกฎหมาย

ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว เป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมที่จะต้องได้รับการแก้ไข และเป็นปัญหาที่มีความละเอียดซับซ้อนเกี่ยวข้องกับบุคคลใกล้ชิด ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลทั่วไป การใช้มาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาในการลงโทษผู้กระทำผิดเพียงอย่างเดียว จึงไม่เหมาะสม และอาจไม่เพียงพอในการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำอีก เนื่องจากกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์ที่จะลงโทษผู้กระทำผิดมากกว่าที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดหรือปกป้องคุ้มครองผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้น การมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกรกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๐ จึงมีความเหมาะสมมากกว่าการใช้กระบวนการทางอาญา เพราะมีรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนที่มีลักษณะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป โดยให้ออกาสผู้กระทำผิดกลับตัว และยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ ตลอดจนให้ผู้ถูกรกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับการเยียวยาความเสียหายได้ทันท่วงที ทั้งยังสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้ได้

สาระสำคัญ

๑. กำหนดความหมายของความรุนแรงในครอบครัว หมายความว่า การกระทำใดๆ โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจหรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ แต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท

บุคคลในครอบครัว หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภรรยา โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

๒. กำหนดโทษสำหรับผู้กระทำผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว เป็นความผิดที่ยอมความได้ แต่ไม่ลบล้างความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น หากการกระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๙๕ ด้วย ก็ให้ความผิดนั้นเป็นความผิดที่ยอมความได้

๓. กำหนดโทษสำหรับผู้พมิพิโฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีใดๆ ซึ่งภาพ เรื่องราว หรือข้อมูลใดๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้กระทำหรือผู้ถูกรกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในระหว่างคดี หลังจากมีการแจ้งหรือร้องทุกข์ดำเนินคดีแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๔. กำหนดให้ผู้ซึ่งพบเห็นหรือทราบการกระทำความรุนแรงในครอบครัว มีหน้าที่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้ การแจ้งเหตุโดยสุจริต ย่อมจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และไม่ต้องรับผิดทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง ซึ่งการแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ อาจแจ้งโดยวาจาเป็นหนังสือ ทางโทรศัพท์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

๕. กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้ สามารถเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่เกิดเหตุนั้นได้ โดยไม่ต้องมีหมายค้นเพื่อสอบถามและบันทึกการรับแจ้งเหตุ รวมทั้งช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัวให้ได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์ และขอรับคำปรึกษาแนะนำจากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์

๖. กรณีจะต้องการร้องทุกข์ให้กระทำภายในสามเดือนนับแต่ผู้ถูกกระทำมีสภาพร่างกายและจิตใจพร้อมที่จะร้องทุกข์ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถร้องทุกข์แทนได้

๗. กำหนดให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ ยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมง ถ้าฟ้องไม่ทันให้ผลัดฟ้องได้ไม่เกิน ๖ วัน แต่ไม่เกิน ๓ คราว การสอบปากคำต้องจัดให้มีจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ผู้ถูกกระทำร้องขอให้อยู่ด้วยในขณะสอบปากคำ เพื่อให้คำปรึกษา ถ้าเป็นเด็กซึ่งอายุไม่เกินสิบแปดปี ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบปากคำเด็กด้วย

๘. กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้แก่ หัวหน้าสถานีตำรวจ นายอำเภอ หรือพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด มีอำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเป็นการชั่วคราวได้

๙. เมื่อออกคำสั่งดังกล่าวแล้ว ให้เสนอต่อศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่วันออกคำสั่ง หากศาลเห็นชอบกับคำสั่ง ให้คำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์มีผลต่อไป แต่ถ้าศาลไม่เห็นชอบด้วยกับคำสั่ง หรือมีข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป

๑๐. ศาลมีอำนาจกำหนดให้ใช้วิธีการฟื้นฟู บำบัดรักษา คุ้มครองประพฤติผู้กระทำฯ ขดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ทำงานบริการสาธารณะ ละเว้นการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือทำทัณฑ์บนแทนการลงโทษก็ได้

๑๑. กรณีที่มีการยอมความกัน ถอนคำร้องทุกข์ หรือถอนฟ้อง ให้พนักงานสอบสวนหรือศาลจัดให้มีการทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นก่อนยอมความ หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในบันทึกข้อตกลง ศาลมีอำนาจยกคดีขึ้นดำเนินการต่อไปได้

๑๒. การพิจารณาคดีความรุนแรงในครอบครัว ไม่ว่าศาลจะดำเนินการไปแล้วเพียงใด ศาลมีอำนาจพยายามให้คู่ความไกล่เกลี่ยยอมความกัน โดยมุ่งถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัวเป็นสำคัญ

๑๓. กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดทำรายงานประจำปี แสดงจำนวนคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว จำนวนคำสั่ง และการละเมิดคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาล และจำนวนการยอมความ เพื่อรายงานต่อคณะรัฐมนตรี และรัฐสภาทราบปีละครั้ง